

Stopaj Oranları Değiştirildi

Menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesine ilişkin bazı stopaj oranları, 22 Temmuz 2006 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yeniden belirlendi.

7 Temmuz 2006 tarihinde yayınlanan 5527 sayılı yasa ile yabancılar için stopaj oranı %0'a indirilmiş, yerli yatırımcılar için de indirim yapılacağı ayrıca kamuoyuna duyurulmuştur. Bu amaçla, söz konusu Kanun değişikliği ile Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir.

Bakanlar Kurulu yetkisini kullanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının ver-

gilendirilmesinde Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci maddesinde belirlenen %15 oranındaki genel stopaj oranını yerli yatırımcılar için %10'a indirmiştir.

Yatırım fon ve ortaklıklarının vergilemesinde, mevcut vergileme sisteminin 1 Ekim 2006 tarihinden itibaren değiştirileceği dikkate alınarak, portföy işletmeciliği kazançları ve elden çıkarma-itfa kazançları üzerinden yapılan stopaj oranı 1 Ekim 2006 tarihine kadar geçerli olmak üzere %10, sonrasında %0 olarak belirlenmiştir.

(Sayfa 3'te devam etmektedir.)

Aracı Kurum Çalışanları ve Yatırımcıları Performans Analizi

Bu ayki raporumuzda aracı kurumların mali verileri kurum ölçeklerine, kökenlerine ve ortaklık yapılarına göre yapılan çeşitli sınıflandırmalarla ele alınmış, çalışanlar ve hesap sayıları çerçevesinde bir performans analizi yapılmıştır.

Çalışan başına performans göstergeleri, kökenlerine göre aracı kurumlar incelendiğinde, banka kökenli aracı kurumların banka kökenli olmayan kurumlara kıyasla daha yüksek faaliyet geliri elde ettiğini göstermektedir. Ortaklık yapılarına göre göstergeler, yabancı aracı kurumlarda gerek aracılık komisyonu, gerekse diğer hizmet gelirleri sayesinde, çalışan başına verimliliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Kamu kurumları ise, yatırım fonu ve portföy yönetimi faaliyetleri sayesinde yüksek verimlilik sağlamıştır. Ölçeklerine göre aracı kurumlara bakıldığında, büyük aracı kurumların daha verimli çalıştığı gözlenmektedir.

Yatırımcı verimliliği ile ilgili göstergeler, daha ziyade yurtdışı kurumsal yatırımcılara ağırlık veren kurumların hesap başına verimliliğinin daha yüksek gerçekleştiğini göstermektedir. Detaylı analizimizi **sayfa 5'te** bulabilirsiniz.

Değerli **gündem** okurları,

Geçtiğimiz ay, sermaye piyasamızın gündemini belirleyen ilk konu stopaj oranları oldu. Son durumda, yabancı yatırımcılara uygulanan stopaj oranı %0 olarak kesinleşirken, yerli yatırımcıda bu oran %10'a indirildi ve Bakanlar Kurulu'na oranı artırıp azaltma konusunda yetki verildi. Mevduat ve repoda eskiden olduğu gibi stopaj uygulaması %15 olarak devam edecek. Yatırım fon ve ortaklıklarının vergilemesinde ise stopaj oranı 1 Ekim 2006'ya kadar %10, bu tarihten sonra da %0 olarak uygulanacak.

Birliğimiz, yeni stopaj oranlarının uygulanmasında esas alınacak tarihler ve üç aylık dönem içinde farklı oranlarda gerçekleştirilen vergi kesintileri ve zarar mahsuplarının konsolide edilmesinde uygulanacak esasların belirlenmesi yönünde, üyelerimizce iletilen tereddütlerin giderilmesi amacıyla Maliye Bakanlığı nezdinde girişimde bulundu.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, stopaj oranının indirilmesiyle ilgili gelişmeleri olumlu karşılamakla birlikte, TSPAKB olarak, bu oranın tüm yatırımcılar için eşitlenerek yerli yatırımcılar için de %0 olması gerektiğini bir kez daha vurgulamakta yarar görüyorum.

Yine geçtiğimiz ay içinde, manipülasyon suçuna yönelik olarak bir soruşturma başlatıldı ve konu yargıya intikal etti. Hiç kuşkusuz sermaye piyasasının sağlıklı işleyişini bozan bu tür manipülatif işlemlere dünyanın her yerinde rastlamak mümkün.

Burada önemli olan, bu tür istenmeyen durumların olabildiğince erken fark edilerek önlemlerin etkin bir şekilde uygulanabilmesidir.

Bilindiği üzere, güven ve yatırımcı haklarının korunması sermaye piyasasının gelişmesinde en önemli unsurların başında gelmektedir. Bu nedenledir ki, piyasanın belli bir düzen içinde işleyişini sağlamak ve yatırımcı haklarını korumak için çeşitli güvenlik mekanizmaları bulunmaktadır. Bu mekanizmalar, Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve Birliğimiz gibi çeşitli sermaye piyasası kurumlarının işbirliği ile uyum içinde çalışmaktadır.

Piyasamızdaki mevcut koruma mekanizmalarının bu etkin işleyişine karşın, ileride benzer durumlarla karşılaşmamak için, piyasanın derinliğini ve ürün çeşitliliğini artırmaya yönelik önlemlerin de yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Bu çerçevede, halka açılma kriterlerinin ve kotasyon koşullarının gözden geçirilmesi, halka arzlarda kurumsal yatırımcıya daha fazla pay verilmesi ve teşvik edilmesi, yeni yatırım ürünlerinin geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması, şirketlerimizin kurumsal yönetim ilkelerini benimsemelerinin sağlanması, sermaye piyasası katılımcılarının bilgilendirilmesi ve sermaye piyasasına olan ilginin artırılması için çeşitli eğitim ve tanıtım faaliyetleri düzenlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Belirttiğimiz bu önerilerimizin uzun vadede sermaye piyasamızın etkin ve verimli işleyişine katkıda bulunacağı kanaatindeyiz.

Saygılarımla,

T. Metin AYIŞIK
BAŞKAN

Stopaj Oranları Değiştirildi

(Sayfa 1'den devam etmektedir.)

Ayrıca, kurumlar tarafından dağıtılan kâr paylarının (temettü) stopaj oranları %10'dan %15'e yükseltilmiştir.

Yeni stopaj oranlarının uygulanmasında hangi tarihin (işlem tarihi, takas tarihi, vade tarihi) esas alınması gerektiği ve üç aylık dönem içerisinde farklı oranlarda gerçekleştirilen vergi kesintileri ve zarar mahsuplarının konsolide edilmesinde uygulanacak esasların belirlenmesi yönünde üyelerimizce iletilen tereddütlerin giderilmesi amacıyla Birliğimizce Maliye Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri

Eylül 2006 dönemi lisanslama sınavlarına yönelik eğitimler 28 Haziran 2006 tarihinde 443 No'lu Genel Mektup ile üyelerimize duyurulmuştur. Eğitimlere ilişkin detaylar Birliğimizin www.tspakb.org.tr internet adresinde Eğitim/Tanıtım bölümünden de takip edilebilmektedir.

Ağustos-Eylül 2006 döneminde gerçekleştirilmesi planlanan Lisanslama Sınavlarına hazırlık eğitimlerimizin detayları tabloda yer almaktadır.

Lisans Yenileme Eğitimleri

Birlik Merkezinde Ocak-Temmuz 2006 döneminde düzenlenen Lisans Yenileme eğitimlerine toplam 1.056 kişi katılmıştır.

Ağustos-Eylül 2006 dönemi için planlanan yeni eğitimler Ağustos ayı içinde duyurulacaktır. Lisans Yenileme Eğitim başvuruları, Birliğin internet sitesinde bulunan Sicil Tutma Sistemi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Başvurularla ilgili açıklamalara ise, internet sitemizde Lisanslama/Sicil Tutma ve Eğitim/Tanıtım bölümlerinde yer alan [Sıkça Sorulan Sorular](#) ve [Lisans Yenileme Eğitimlerine Başvuruda Yapılacak İşlemler](#) linklerinden ulaşılabilir.

Ağustos-Eylül 2006 Dönemi Lisanslama Eğitimleri			
Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
8 Ağustos	Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel/İleri Düzey	1 gün
8 Ağustos	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
9 Ağustos	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
8-9 Ağustos	Ticaret-Borçlar Hukuku	İleri Düzey	1 gün
10-11 Ağustos	Muhasebe, Denetim ve Etik Kurallar	İleri Düzey	2 gün
14-16 Ağustos	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat ve Etik Kurallar	Temel/İleri Düzey	2 ½ gün
21-23 Ağustos	Ulusal ve Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
24 Ağustos	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
25 Ağustos	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
28 Ağustos	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
29 Ağustos	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1 gün
1-4 Eylül	Finansal Yönetim	İleri Düzey	4 gün
9-10 Eylül	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
11 Eylül	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
13-15 Eylül	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
15-17 Eylül	Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi, Türev Araçlar, Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma	Türev Araçlar	3 gün
16-17 Eylül	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	Temel/İleri Düzey	2 gün

Ocak-Temmuz 2006 Lisans Yenileme Eğitimleri			
Düzenlenen			
Eğitim Adı	Eğitim Sayısı	Katılımcı	
Temel Düzey	17	723	
İleri Düzey	8	215	
Türev Araçlar	2	26	
Takas ve Operasyon İşlemleri	2	59	
Değerleme Uzmanlığı	2	33	
TOPLAM	31	1.056	

Lisans Belgesi Aranmasında Geçiş Süreci Sona Eriyor

Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca, lisansa tabi görevlerde lisans belgesi aranması sürecinde geçiş süreci 2006 yılı Eylül ayı sınav sonuçlarının açıklandığı tarihte sona erecek olup bu tarihe kadar lisans belgesi almaya hak kazanamayanlar, mevzuat uyarınca, lisansa tabi alanlarda görev yapamayacaklardır.

Birliğimiz Sicil Tutma Sisteminde kayıtlı kişi sayısı 20.046'ya, toplam lisans sayısı ise 18.800'e ulaşmıştır. 27 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla, sistemde kaydı bulunan toplam 20.046 kişiden 7.517'si herhangi bir sermaye piyasası kurumunda çalışmayan statüsündedir.

Bugüne kadar düzenlenen lisanslama sınavlarında başarılı olan toplam 17.446 kişiden 8.020'si lisans belgesini almak üzere Birliğimize başvurmuş olup bu başvuruların 5.833'ü sonuçlandırılmıştır.

Lisans Başvuruları		
Lisans Türü	Başvurulan Onaylanan	
	Lisans	Lisans
Temel Düzey	4.764	2.885
İleri Düzey	2.150	1.961
Türev Araçlar	406	363
Değerleme Uzmanlığı	349	307
Takas ve Operasyon	275	261
Kredi Derecelendirme Uzmanlığı	39	28
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı	37	28
Toplam	8.020	5.833

Sicil Tutma Sistemindeki Bilgiler

Birliğimiz Sicil Tutma Sisteminde yer alan bilgiler kullanılarak hazırlanan ve çalışanların "lisansa tabi görevler" ve "çalışılan sermaye piyasası kurumu" bazında dağılımını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tabloda yer alan veriler ve bunların güncel tutulması, geçiş sürecinin sona erme tarihinin yaklaş-

mış olması nedeniyle özellikle önem taşımaktadır. Sermaye piyasası kurumlarının kendi organizasyonları içinde yapacakları her türlü raporlamada sağlıklı sonuçlara ulaşılabilmesi ve zamanında doğru bilginin üretilebilmesi için Birliğimiz Sicil Tutma Sistemindeki sicil bilgilerinin güncel tutulması önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, Sicil Tutma Sisteminde yer alan sermaye piyasası kurumları ile gayrimenkul değerlendirme şirketleri ve emeklilik şirketlerinin, hizmet kadrolarında çalışan personel dışındaki tüm çalışanlarının sicil kaydını oluşturması ve oluşturulan kayıtları güncel tutması önerilmektedir.

Lisansa Konu Görevler	Lisansa Konu Görevlerde Çalışanların Dağılımı			Portföy Yön. Şirketi
	Araç Kurum	Yatırım Banka Ortaklık.	Yatırım	
Acente Müşteri Tem.	299	2.915	—	—
Araştırma Uzmanı	80	2	2	9
Call Center Müş.Tem.	3	21	—	—
Hisse Senedi	874	212	1	3
Piyasaları Müş.Tem.	—	—	—	—
İç Denetim ve Mevzuata Uygunluk	21	27	—	—
İrtibat Bürosu Sorumlusu	39	2	—	—
Kurumsal Finansman Uzmanı	43	6	—	—
Müfettiş	81	31	—	5
Portföy Yöneticisi	37	12	4	67
SGSPA ve RTRP	36	44	—	—
Müşteri Temsilcisi*	—	—	—	—
Şube Müdürü	138	122	—	—
Teftiş Kurulu Başkanı	13	—	—	1
Yatırım Danışmanı	69	11	—	3
Yatırım Fonu Müşteri Temsilcisi	8	79	—	1
Takas ve Operasyon Sorumlusu	241	103	4	11
Türev Araçları Personeli	22	13	—	1
Yönetici	326	159	4	44
Değerleme Uzmanı	—	19	1	—
Diğer	124	1.067	1	14
Toplam	2.454	4.845	17	159

* Sabit Getirili Sermaye Piyasası Araçları ve Repo Ters Repo Müşteri Temsilcisi

Aracı Kurum Çalışanları ve Yatırımcıları Performans Analizi

Ekin Fıkrkoca
Araştırma ve İstatistik

Haziran ayı sayımızda yayınlanan "Aracı Kurum Yoğunlaşma ve Performans Analizi" başlıklı incelemede, aracı kurumların mali verileri kurum ölçeklerine, kökenlerine ve ortaklık yapılarına göre yapılan çeşitli sınıflandırmalarla ele alınmıştır.

Bu ayki raporumuzda da aynı sınıflandırmalar kullanılarak, aracı kurum çalışanları ve aracı kurumlarda bulunan hesap sayıları çerçevesinde bir performans analizi yapılmıştır.

Bilindiği üzere 2004 yılında aracı kurumların mali tablolarını tek bir standart formatta konsolide etmek mümkün olmamıştı. Bu sebeple, analizimizde yalnızca 2005 yılı verilerine yer verilmiştir.

Sınıflandırma

Aracı kurumlar, kurum ölçeklerine, kökenlerine ve ortaklık yapılarına göre kategorilere ayrılmıştır.

2005 yılında Bakanlar Kurulu yönetmeliğiyle Türkiye için bir KOBİ tanımı geliştirilmiştir. Analizimizde, aracı kurumların ölçeklerine göre sınıflandırılmasında bu mevzuatta yer alan büyüklükler göz önüne alınmıştır. "Büyük" ölçekli aracı kurumlar aktifi 25 milyon YTL'nin üzerinde olan, "Orta" aracı kurumlar aktif büyüklüğü 5 milyon ile 25 milyon YTL arasında yer alan, "Küçük" aracı kurumlar ise aktifleri 5 milyon YTL'nin altında olan kurumlar olarak tanımlanmıştır.

Aracı kurumlar ayrıca "banka kökenli olan" ve "banka kökenli olmayan" diye sınıflandırılmıştır.

Son kategori ortaklık yapısına göre oluşturulmuştur. Kamu kesimi "kamu" ve "TMSF" olarak ayrırtılmış, özel sektörde "yerli özel" ve "yabancı" ayırımına yer verilmiştir.

Analizde mali verileri bulunan 100 kurum incelenmiştir. Tabloda bu sınıflandırmaya ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Ayrıca, çalışanların ve hisse senedi hesaplarının dağılımı da verilmektedir.

Aracı Kurum (2005)	Aracı Kurum		HS Hesap	
	Sayı	Çalışan Dağılımı	Sayı	HS İşlem Hacmi Dağılımı*
Banka Kökenli	32	46.0%	83.8%	55.6%
Banka Kökenli Olmayan	68	54.0%	16.2%	44.4%
TMSF	4	0.8%	0.2%	0.4%
Kamu	4	4.8%	5.9%	1.8%
Yabancı	11	10.0%	6.9%	20.4%
Yerli Özel	81	84.4%	87.0%	77.5%
Büyük	25	56.5%	83.1%	64.5%
Orta	45	32.2%	13.9%	28.2%
Küçük	30	11.3%	3.0%	7.2%
Toplam	100	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB
* HS: Hisse Senedi

ÇALIŞAN BAŞINA PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Bu bölümde aracı kurumların çalışanlarına ilişkin performans göstergeleri ele alınmaktadır. Aşağıdaki tablolarda çalışan başına hesaplanmış çeşitli veriler sunulmaktadır.

Kökenlerine Göre Aracı Kurumlar

2005 yılında, sektör toplamında çalışan başına hisse senedi işlem hacmi 92 milyon YTL olmuştur. Banka kökenli aracı kurumlarda çalışan başına hisse senedi işlem hacmi 111 milyon YTL ile, banka kökenli olmayan kurumlardakinin %50 kadar üzerindedir.

Çalışan başına yaratılan net komisyon gelirlerinde de banka kökenli aracı kurumlar, kişi başına 92.842 YTL ile öndedir. Net komisyon gelirlerinde, hisse senedinin yanı sıra, DİBS ve vadeli işlemlerden elde edilen komisyonlar da dahildir. Ancak, bu işlemler sektörün net komisyon gelirinin yalnızca %3'ünü yaratmaktadır.

Banka kökenli olmayan kurumların elde ettiği çalışan başına ortalama komisyon geliri, banka kökenli kurumların komisyon gelirinin yalnızca %23 üzerindedir. Aracılık komisyonlarındaki pay ile hisse senedi işlem hacmi payı arasındaki farkın banka kökenli aracı kurumların komisyon gelirlerini acenteleriyle (banka) paylaşmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Diğer bir deyişle, banka kökenli kurumlar çalışan başına 111 milyon YTL işlem hacmi gerçekleştirirken 93.000 YTL komisyon elde etmekte, ortalama komisyon oranı binde 0,8 olarak görünmektedir. Banka kökenli olmayan kurumlar ise çalışan başı-

na 75 milyon YTL işlem hacmi ile 75.000 YTL komisyon geliri elde etmekte, ortalama komisyon oranı binde 1'e denk gelmektedir. Bu fark, banka aracı kurumlarının yatırımcılara daha düşük komisyon uyguladığı anlamına gelmemekte, banka ile komisyon gelirinin paylaşıldığına işaret etmektedir.

Yatırım fonu yönetim gelirleri, kurumsal finansman faaliyetleri vb. gelirleri gösteren diğer hizmet gelirlerinin çalışan başına dağılımına bakıldığında, banka kökenli kurumlarda çalışan başına yaratılan gelirlerin, 96.627 YTL ile banka kökenli olmayan kurumlardakinin neredeyse 3 katı düzeyinde olduğu görülmektedir. Haziran ayı raporumuzda da değinildiği üzere banka kökenli aracı kurumlar hizmet gelirlerini çeşitlendirmektedir.

Toplam faaliyet gelirlerinde ise, banka kökenli aracı kurumlarda çalışan başına yıllık 214.524 YTL gelir yaratıldığı görülmektedir. Bu tutar banka kökenli olmayan kurumlarda 110.597 YTL'de kalmıştır.

Başka bir ifade ile banka kökenli kurumlarda çalışanlar kişi başına 215.000 YTL'lik gelir yaratılmasına katkıda bulunurken, banka kökenli olmayan kurumların çalışan başına gelirleri bunun yarısı kadar gerçekleşmektedir.

2005 yılında sektörün faaliyet giderleri, çalışan başına yıllık 105.363 YTL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutarın yaklaşık yarısı çalışanlar için yapılan harcamaları gösteren personel ücret ve giderleri kalemidir. Bu harcamalar, yıllık brüt ücretler ile çalışanlar için yapılan sigorta, yemek, ulaşım gibi giderleri de kapsamaktadır.

Faaliyet giderlerinin dağılımı, banka kökenli aracı kurumlarda çalışan başına giderlerin 130.015 YTL

Çalışan Başına Performans Göstergeleri-Kökenlerine Göre Aracı Kurumlar (2005)

	HS İşlem (YTL)	Net Aracılık Komisyonu	Diğer Hizmet Gelirleri	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Personel Ücret ve Giderleri	Esas Faaliyet Kârı	Net Kâr	Hesap Sayısı (adet)
Banka Kökenli	110,628,184	92,842	96,627	214,524	-130,015	-62,019	84,509	74,521	305
Banka Kökenli Olmayan	75,254,743	75,237	25,325	110,597	-84,359	-40,020	26,238	22,522	50
Ortalama	91,528,209	83,336	58,127	158,408	-105,363	-50,141	53,045	46,444	167

Kaynak: TSPAKB

olduğunu göstermektedir. Bu rakam, banka kökenli olmayan kurumlardaki giderlerin %54 üzerindedir.

Brüt maaşların yanı sıra, diğer yan ödemeleri de içeren personel ücret ve giderleri incelendiğinde, banka kökenli aracı kurumlarda çalışanlar için yapılan yıllık ortalama harcamanın 62.019 YTL (aylık 5.168 YTL) ile, banka kökenli olmayan kurumlarda yapılan harcamanın %55 üzerinde olduğu görülmektedir.

Çalışan başına esas faaliyet kârı ve net kârda da banka kökenli aracı kurumlar önde gelmektedir. Banka kökenli aracı kurumlar çalışan başına 84.509 YTL esas faaliyet kârı ve 74.521 YTL net kâr elde etmiştir. Bu tutarlar banka kökenli olmayan kurumların elde ettiği kârların 3 katından yüksektir.

Çalışan başına hesap sayısı, bir kişinin ortalama olarak kaç müşteri hesabı ile ilgilendiğinin göstergesidir. Sektör genelinde çalışan başına hesap sayısı 167'dir. Banka kökenli kurumlarda bu rakam 305'e çıkarken, banka kökenli olmayanlarda 50'de kalmaktadır. Ancak, hesap sayılarının yoğunlaşması incelendiğinde, banka kökenli tek bir kurumun tüm hesapların %38'ini temsil ettiği görülmektedir. Bu kurum hariç bırakıldığında, banka kökenli kurumlarda çalışan başına hesap sayısı 167'ye inmektedir.

Ortaklık Yapılarına Göre Aracı Kurumlar

2005 yılında çalışan başına en yüksek hisse senedi işlem hacmini yabancı aracı kurumlar gerçekleştirmiştir. Bu kurumlarda çalışan başına yıllık işlem hacmi 186 milyon YTL ile sektör ortalamasının iki katı kadar olmuştur. İkinci sırada ise, yerli özel a-

racı kurumlar gelmektedir. Bu kurumlarda çalışan başına yıllık ortalama 84 milyon YTL'lik işlem hacmi gerçekleşmiştir.

Bu tabloya paralel olarak, net aracılık komisyonlarında yabancı aracı kurumlar önde gelmektedir. Yabancı aracı kurumlar çalışan başına yıllık 209.269 YTL komisyon geliri yaratırken, yerli özel aracı kurumlarda bu rakam 70.931 YTL'de kalmıştır.

Yabancı aracı kurumlar, diğer hizmet gelirlerinde de birinci sırada yer almaktadır. Nitekim, diğer hizmet satışları bu kurumların faaliyet gelirinin yarıya yakınına oluşturmaktadır. Yabancı aracı kurumlarda çalışan başına diğer hizmet gelirleri 203.140 YTL olmuştur. İkinci sırada ise, 78.927 YTL ile kamu aracı kurumları bulunmaktadır. Kamu kurumlarının faaliyet gelirlerini oluşturan en önemli kalem diğer faaliyet gelirleridir. Bu kalemde en büyük geliri yatırım fonu ve portföy yönetimi faaliyetleri oluşturmaktadır.

Toplam faaliyet gelirlerine gelindiğinde, çalışan başına en yüksek geliri, yine yabancı aracı kurumların sağladığı gözlenmektedir. Yabancı aracı kurumlarda çalışan başına yaratılan faaliyet geliri 429.362 ile sektör ortalamasının 3 katına yakındır.

Çalışan başına faaliyet geliri yaratımında ikinci sırada kamu aracı kurumları gelmektedir. Kamu aracı kurumlarında diğer hizmet gelirlerinin yüksekliği dikkat çekmektedir. Kamu kurumlarındaki diğer hizmet gelirleri, yatırım fonu ve portföy yönetim komisyonlarından kaynaklanmaktadır.

Yerli özel aracı kurumlarda ise çalışan başına yıllık 126.877 YTL toplam faaliyet geliri yaratılmaktadır.

Çalışan Başına Performans Göstergeleri-Ortaklık Yapılarına Göre Aracı Kurumlar (2005)

(YTL)	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Diğer			Personel Ücret ve Giderleri	Esas		Hesap Sayısı (adet)
			Hizmet Gelirleri	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri		Faaliyet Kârı	Net Kâr	
TMSF	41,762,434	31,217	7,474	84,953	-187,215	-36,580	-102,262	-88,427	48
Kamu	34,240,901	47,138	78,927	159,720	-83,143	-38,861	76,577	57,040	207
Yabancı	186,459,676	209,269	203,140	429,362	-231,509	-116,818	197,853	177,334	115
Yerli Özel	83,971,287	70,931	40,220	126,877	-90,900	-42,996	35,977	31,569	172
Ortalama	91,528,209	83,336	58,127	158,408	-105,363	-50,141	53,045	46,444	167

Kaynak: TSPAKB

Faaliyet giderlerinde, yabancı aracı kurumların çalışan başına harcaması yıllık 231.509 YTL olmuştur. Bu kurumlarda çalışanlar için yapılan yıllık ortalama harcamanın 116.818 YTL (aylık 9.735 YTL) olduğu gözlenmektedir.

TMSF yönetimindeki kurumlar kategorisi ise, giderlerde ikinci sırada gelmektedir. Ancak bu kategoride yer alan bir kurumun "diğer genel yönetim giderleri", toplam giderlerin yarısını oluşturmaktadır. Başka bir deyişle, TMSF yönetimindeki kurumların ortalama giderleri çok anlamlı bir gösterge değildir. Personel ücret ve giderleri incelendiğinde, bu kurumlarda çalışan başına ortalama ücretlerin 36.580 YTL ile sektör ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

Yerli özel aracı kurumlarda çalışan başına faaliyet giderleri 90.900 YTL olmuştur. Yerli özel kurumlar çalışan başına yıllık ortalama 42.996 YTL (aylık 3.583 YTL) harcama yapmaktadır.

Yabancı aracı kurumlar, çalışanları için yerli aracı kurumların 2,7 katı kadar harcama yapmaktadır. Bunun karşılığında da gelirleri yerli aracı kurumların 3,4 kat üzerindedir. Kısacası, yabancı aracı kurumlar personelleri için sektör ortalamasının çok üzerinde bir fayda sağlamakta, karşılığını da çok daha yüksek verim olarak almaktadır. Bu fark kârlılıkta daha da belirgin hale gelmektedir.

Çalışan başına esas faaliyet kârı ve net kârda da yabancı aracı kurumlar önde gelmektedir. Yabancı aracı kurumlar çalışan başına 197.853 YTL esas faaliyet kârı ve 177.334 YTL net kâr elde etmiştir. İkinci sırada kamu aracı kurumları gelmektedir. Yerli özel aracı kurumlar kârlılık açısından son sırada yer almaktadır. Bu kurumlarda çalışan başına esas faaliyet kârı 35.977 YTL, net kâr ise 31.569

YTL olmuştur. TMSF yönetimindeki aracı kurumlar ise zarar etmektedir.

Kamu aracı kurumlarında bir çalışan ortalama 207 müşteri hesabı ile ilgilenmektedir. Yerli özel aracı kurumlarda bu rakam 172'ye inerken, yabancı kurumlarda 115'te kalmaktadır.

Özetle, ortaklık yapılarına göre aracı kurumların çalışan başına performans göstergeleri, yabancı kurumların hem aracılık komisyonu, hem de diğer hizmet gelirleri açısından, yüksek verimlilik sergilediğini göstermektedir. Kamu kurumları ise, yatırım fonu ve portföy yönetim gelirleri sayesinde çalışan başına yüksek kâr elde etmektedir.

Ölçeğe Göre Aracı Kurumlar

Çalışan başına işlem hacmi, aracı kurum ölçeğine paralel gerçekleşmiştir. 2005 yılında büyük aracı kurumlar, personel başına yıllık 105 milyon YTL işlem hacmi gerçekleştirmiştir. Küçük kurumlarda ise bu rakam 58 milyon YTL'de kalmıştır.

İşlem hacminde olduğu gibi, net aracılık komisyonları da büyük aracı kurumlarda daha yüksek gerçekleşmiştir. Büyük aracı kurumlar çalışan başına yıllık 105.604 YTL komisyon geliri yaratırken, küçük aracı kurumlarda bu rakam 41.145 YTL'de kalmıştır.

Diğer hizmet gelirlerinde de, büyük aracı kurumlar birinci sırada yer almaktadır. Aracı kurumların faaliyet gelirlerinin yapısı, büyük aracı kurumların gelirlerini çeşitlendirdiğini göstermektedir. Küçük aracı kurumların gelirleri ise ağırlıklı olarak komisyon gelirlerine dayalıdır.

Toplamda, çalışan başına en yüksek faaliyet geliri büyük aracı kurumların sağladığı gözlenmekte-

Çalışan Başına Performans Göstergeleri-Ölçeğe Göre Aracı Kurumlar (2005)

(YTL)	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Diğer Hizmet Gelirleri	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Personel Ücret ve Giderleri	Esas Faaliyet Kârı	Hesap Net Kâr	Sayı (adet)
Büyük	104,537,046	105,604	89,052	217,190	-130,459	-63,440	86,731	73,805	246
Orta	80,309,016	59,068	21,162	92,017	-78,229	-35,773	13,788	14,117	73
Küçük	58,473,168	41,145	8,796	53,639	-57,195	-24,579	-3,556	1,719	44
Ortalama	91,528,209	83,336	58,127	158,408	-105,363	-50,141	53,045	46,444	167

Kaynak: TSPAKB

dir. Büyük kurumlarda çalışan başına yaratılan faaliyet geliri 217.190 YTL iken, bu rakam küçük kurumlarda 53.639 YTL'ye inmektedir.

Harcamalar tarafında, büyük aracı kurumların çalışan başına faaliyet gideri yıllık 130.459 YTL olmuştur. Orta aracı kurumlarda çalışan başına faaliyet giderleri 78.229 YTL'ye, küçük kurumlarda ise 57.195 YTL'ye inmektedir.

Ortalama personel ve ücret giderleri de büyük aracı kurumlarda 63.440 YTL iken (aylık 5.287 YTL), küçük kurumlarda 24.579 YTL'ye (aylık 2.048 YTL) inmektedir.

Büyük kurumlar çalışanları için küçük kurumların 2,5 katı kadar fazla gider yaratmakta, karşılığında 4 katı kadar gelir üretmektedirler.

Çalışan başına faaliyet kârı ve net kârda da büyük aracı kurumlar fark yaratmaktadır. Bu kurumlar çalışan başına 86.731 YTL esas faaliyet kârı ve 73.805 YTL net kâr elde etmiştir. Küçük kurumlar esas faaliyet zararı ederken, çalışan başına net kârları ise 1.719 YTL'de kalmaktadır.

Büyük aracı kurumlarda bir çalışan ortalama 246 müşteri hesabı ile ilgilenmektedir. Küçük kurumlarda bu rakam 44'e inmektedir.

Çalışanların Eğitim Düzeyi

Aracı kurumların çalışan başına performansının sektör içinde farklılık göstermesine çeşitli açıklamalar getirilebilir. Birincisi, aracılık faaliyeti dışındaki alanlardan elde ettikleri gelirler, ikincisi ise çalışan yapısıdır.

Haziran ayı raporumuzda banka kökenli kurumlar, yabancı kurumlar ve aktif büyüklüğü açısından önde gelen kurumların hizmet gelirlerini çeşitlendirebilmiş, aracılık komisyonu dışında gelir kaynakları yaratabilmiş olduğunu belirtmiştik.

Bir diğer faktör ise çalışanların niteliği ile ilgili göstergeler olabilir. Çalışanların eğitim durumu ile ilgili bilgiler tabloda sunulmaktadır. Yüksekokul ve üstü olarak nitelenen sütun, aracı kurumlarda ön lisans, lisans ve yüksek lisans derecesine sahip ça-

Çalışanların Eğitim Durumuna Göre Aracı Kurumlar

	Lise ve Altı	Y.Okul ve Üstü
Banka Kökenli	19%	81%
Banka Kökenli Olmayan	35%	65%
TMSF	41%	59%
Kamu	19%	81%
Yabancı	16%	84%
Yerli Özel	30%	70%
Büyük	21%	79%
Orta	37%	63%
Küçük	38%	62%
Ortalama	28%	72%

Kaynak: TSPAKB

ışanların toplamının genel toplam içindeki oranını göstermektedir.

Tablodan görüleceği üzere, banka kökenli kurumlar, yabancı kurumlar ile kamu kurumları ve büyük kurumlarda çalışanların yaklaşık %80'i yüksekokul, lisans veya yüksek lisans diploması sahibidir. Oysa, diğer kurumlarda yükseköğrenim diploması olan çalışanların oranı %62 ile %70 arasında değişmektedir.

Banka kökenli kurumlar, yabancı kurumlar ve büyük kurumlar, eğitim düzeyi yüksek çalışanlar istihdam etmekte, bu kişilere de ortalama olarak daha yüksek ücretler ödemektedir. Sonuçta, bu kurumlarda çalışan başına faaliyet gelirleri ve kârlılık diğer kategorilerin üzerinde gerçekleşmektedir.

YATIRIM HESABI BAŞINA PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Çalışanlarla ilgili verimlilik kriterlerinin ardından, yatırımcı verimliliği ile ilgili rakamlar değerlendirilmektedir. Bu bölümdeki tablolarda, hisse senedi hesabı başına hesaplanmış çeşitli veriler sunulmaktadır.

Kökenlerine Göre Aracı Kurumlar

Hisse senedi işlem hacmi, sektörün en önemli gelir kalemi olan toplam net aracılık komisyonunun neredeyse tamamını yaratmaktadır. Dolayısıyla, bu işlem hacminin hangi tip yatırımcılar tarafından yaratıldığı da önemli olmaktadır. İşlem hacminin müşteriler bazında dağılımı, aracı kurumların müşteri yapısı, dolayısıyla gelir yapısı, konusunda ipuçları sunmaktadır.

Yatırımcı Kategorilerine Göre Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı

2005	Yurtiçi Bireysel	Kurum Portföyü	Toplam Yurtiçi	Toplam Yurtdışı
Banka Kökenli	63.4%	6.9%	82.9%	17.1%
Banka Kökenli Olmayan	65.9%	6.3%	76.8%	23.2%
Ortalama	64.5%	6.6%	80.2%	19.8%

Kaynak: TSPAKB

Sektör ortalamasında, hisse senedi işlem hacminin %65'i yurtiçi bireysel yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurum portföyü, aracı kurumun kendi nam ve hesabına gerçekleştirdiği işlem hacmini ifade etmektedir. Toplam yurtiçi sütunu, yurtiçi bireysel müşteriler ile kurum portföyünün yanı sıra, diğer kurumlar ile kurumsal yatırımcıları da içermektedir. Yurtiçi yatırımcılar ile yurtdışı yatırımcıların toplamı aracı kurumların toplam işlem hacmini vermektedir.

Hesap Başına Performans Göstergeleri (YTL)

2005	HS İşlem Hacmi	Net		Esas		
		Aracılık Komisyonu	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Faaliyet Kârı	Net Kâr
Banka Kökenli	363,077	305	704	-427	277	245
Banka Kökenli Olmayan	1,495,779	1,495	2,198	-1,677	522	448
Ortalama	546,958	498	947	-630	317	278

Kaynak: TSPAKB

İşlem hacminde bireysel yatırımcılar ile kurum portföyünün ağırlığı, banka kökenli kurumlarla banka kökenli olmayan kurumlar arasında fazla değişmemektedir. Ancak, diğer kurumlar ile yurtiçi kurumsal müşterilerin banka kökenli aracı kurumları tercih ettiği gözlenmektedir. Banka kökenli kurumlarda bu yatırımcıların işlem hacmi payı %13 civarındadır. Banka kökenli olmayan aracı kurumlarda ise işlem hacminin %5'i kurumsal yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. Öte yandan, banka kökenli olmayan kurumlar yurtdışı yatırımcıların işlem hacminde önde gelmektedir.

Bu çerçevede, yatırımcı verimliliği ile ilgili göstergeler incelenebilir. Hesap başına büyüklükler tablosunda sunulmuştur.

Sektörde ortalama olarak bir hesap, yılda 546.958 YTL tutarında işlem hacmi yaratmaktadır.

Banka kökenli olmayan kurumlarda bir hesap yılda 1,5 milyon YTL işlem hacmi yaratırken, banka kökenli aracı kurumlarda bu tutar 363.077 YTL'ye inmektedir. Bu durum banka kökenli aracı kurumlarda hesap sayısının çokluğundan kaynaklanmaktadır. Tüm hisse senedi hesaplarının %84'ü banka kökenli aracı kurumlardadır. Bu noktada, banka kökenli tek bir aracı kurumun tüm hesap sayısının %38'ini oluşturduğunu söylemek gerekmektedir. Bu kurum hariç bırakıldığında, banka kökenli aracı kurumlarda bir hesabın yılda 662.306 YTL işlem hacmi yarattığı gözlenmektedir.

Sonuç olarak rakamlar, banka kökenli aracı kurum müşterilerinin diğer aracı kurumlardakine oranla daha düşük yatırım tutarlarına sahip ve daha az aktif olduklarını düşündürmektedir.

2005 yılında, aracı kurumların bir hesaptan elde ettikleri ortalama yıllık aracılık komisyonu 498 YTL

olmuştur. İşlem hacminde olduğu gibi komisyon gelirleri de aracı kurum kökenine göre farklılıklar içermektedir. Banka kökenli aracı kurumlarda bir hesap ortalama olarak yılda 305 milyon YTL'lik

(aylık 25 YTL) komisyon geliri yaratırken, banka kökenli olmayan aracı kurumlarda hesap başına yıllık aracılık komisyonu bunun 5 katı kadar, 1.495 YTL (aylık 125 YTL) seviyesindedir.

Hesap başına en yüksek faaliyet gelirini de 2.198 YTL ile banka kökenli olmayan kurumlar yaratmaktadır. Bu kurumlar bir hesaptan ayda ortalama 183 YTL gelir elde etmektedirler. Banka kökenli kurumlarda ise faaliyet geliri, bu tutarın üçte birinde kalmaktadır.

Hesap başına faaliyet giderinde, banka kökenli olmayan aracı kurumlar 1.677 YTL ile, banka kökenli kurumların 4 katı kadar harcamada bulunmaktadır.

Sonuçta, faaliyet kârı ve net kârda da banka kökenli olmayan aracı kurumlar bir hesaptan daha yüksek kâr elde etmektedir. Burada, banka kökenli olmayan aracı kurumlarda yurtdışı müşterilerin işlem hacminin daha ağırlıklı olmasının rol oynadığı düşünülebilir. Yurtdışı müşteriler, bireysel değil, kurumsal ağırlıklı olduğundan bunların hesap başına işlem hacmi daha yüksek gerçekleşmektedir.

Ortaklık Yapılarına Göre Aracı Kurumlar

Ortaklık yapılarına göre aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi dağılımı, kamu ve TSMF kurumlarında yurtdışı işlemlerin yok denecek kadar az olduğunu göstermektedir.

Yabancı kurumların işlem hacminin yarısına yakını ise, yurtdışı yatırımcıların oluşturduğu gözlenmektedir. Bu kurumlarda kurum portföyü işlem hacminin payı ihmal edilebilecek düzeydedir.

Yerli özel kurumlarda, yurtdışı bireysel yatırımcıların payı %70'e yaklaşırken, kurum portföyünün payı da %8 seviyesindedir.

Yabancı aracı kurumlarda bir hesap yılda 1,6 milyon YTL işlem hacmi yaratmaktadır. Bu işlem hacminin yaklaşık yarısı, yukarıda belirtildiği üzere,

Yatırımcı Kategorilerine Göre Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı

2005	Yurtiçi Bireysel	Kurum Portföyü	Toplam Yurtiçi	Toplam Yurtdışı
TMSF	88.1%	8.1%	100.0%	0.0%
Kamu	90.2%	3.8%	99.7%	0.3%
Yabancı	45.8%	1.3%	53.4%	46.6%
Yerli Özel	68.8%	8.1%	86.8%	13.2%
Ortalama	64.5%	6.6%	80.2%	19.8%

Kaynak: TSPAKB

yabancı yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kurumların hesap başına net aracılık komisyonu geliri ise yıllık 1.818 YTL'dir. Yabancı kurumların diğer hizmet gelirleriyle beraber hesap başına yarattıkları toplam gelir 3.729 YTL'ye çıkmaktadır. Bu kurumların faaliyet giderleri, faaliyet gelirlerinin yarısında kalmaktadır. Sonuç olarak yabancı aracı kurumlar, hesap başına yıllık 1.540 YTL (aylık 128 YTL) net kâr yaratmaktadır.

Yerli özel aracı kurumlarda hesap başına yıllık ortalama işlem hacmi 487.061 YTL'de kalmaktadır. Bu tutar, yabancı aracı kurumların hesap başına işlem hacminin yaklaşık üçte birine denk gelmektedir. Net aracılık komisyonları ise hesap başına 411 YTL olmuştur. Yerli özel kurumların hesap başına aracılık komisyonları yabancı kurumların komisyonlarının dörtte birinde kalmaktadır. Diğer faaliyet gelirleri ve kurum portföyü işlemleri neticesinde, yerli özel aracı kurumların hesap başına toplam faaliyet gelirleri 736 YTL'yi bulmaktadır.

Yerli aracı kurumların hesap başına faaliyet giderleri, faaliyet gelirlerinin üçte ikisi kadardır. Sonuçta da yerli özel aracı kurumların bir müşteri hesabından elde ettiği net kâr yıllık 183 YTL'de (aylık 15 YTL) kalmaktadır.

Hesap Başına Performans Göstergeleri (YTL)

2005	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Esas Faaliyet Kârı	Net Kâr
TMSF	875,204	654	1,780	-3,923	-2,143	-1,853
Kamu	165,523	228	772	-402	370	276
Yabancı	1,619,524	1,818	3,729	-2,011	1,718	1,540
Yerli Özel	487,061	411	736	-527	209	183
Ortalama	546,958	498	947	-630	317	278

Kaynak: TSPAKB

Kamu aracı kurumlarında ise, hesap başına hisse senedi işlem hacmi daha düşük olmasına rağmen, hesap başına faaliyet gelirleri yerli özel kurumların üzerindedir. Fark, kamu aracı kurumlarının yatırım fonu ve portföy yönetim gelirlerini yansıtmaktadır. Bu kurumlarda faaliyet giderleri, faaliyet gelirlerinin yarısında kalmakta, sonuçta net kâr, hesap başına 276 YTL ile, yerli özel kurumların üzerinde gerçekleşmektedir.

TMSF yönetimindeki aracı kurumlarda, ortalama hesap başına net aracılık komisyon geliri sektör ortalamasının üzerinde, 654 YTL seviyesinde gerçekleşse de, bu kurumlar zarar etmektedir. Zira, bir hesap için yıllık faaliyet giderleri 3.923 YTL'yi bulmaktadır.

Özetle, yurtdışı müşterilere ağırlık veren yabancı aracı kurumlar, hesap sayılarının %7'sine sahip olmalarına rağmen, kurumsal ağırlıklı müşterileri hesap başına yüksek işlem hacimleri yaratmakta ve hesap başına kârlılık göstergeleri yüksek gerçekleşmektedir. Yerli özel aracı kurumların ise, faaliyet gelirleri ve kârlılığının yabancı ve kamu aracı kurumlarının altında kaldığı gözlenmektedir.

Ölçeğe Göre Aracı Kurumlar

Ölçeğe göre işlem hacmi dağılımı, aracı kurum ölçeği büyüdükçe yurtdışı işlemlerin ağırlığının yükseldiğini göstermektedir. Büyük aracı kurumlarda yurtdışı işlemlerin payı %25 iken, küçük kurumlarda bu oran %6'ya inmektedir. Öte yandan, kurum portföyü işlemlerinin payının küçük aracı kurumlarda daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Büyük kurumlardaki hesap sayısı yoğunlaşması, kategoriler arasındaki farkları yaratmaktadır. Hisse senedi hesaplarının %84'ü büyük aracı kurumlardadır. Buna karşılık işlem hacmindeki payları %65'tir. Dolayısıyla hesap sayısı başına en düşük işlem hacmi büyük kurumlardadır. Hesap başına net aracılık komisyonu ve toplam faaliyet gelirlerinde de büyük aracı kurum-

Yatırımcı Kategorilerine Göre Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı

2005	Yurtiçi Bireysel	Kurum Portföyü	Toplam Yurtiçi	Toplam Yurtdışı
Büyük	57.5%	6.4%	74.7%	25.3%
Orta	75.4%	6.7%	89.2%	10.8%
Küçük	84.4%	8.4%	94.5%	5.5%
Ortalama	64.5%	6.6%	80.2%	19.8%

Kaynak: TSPAKB

lar ortalamasının altındadır.

Küçük aracı kurumlar, hisse senedi hesap sayısının %3'ü ile, hisse senedi işlem hacminin %7'sini gerçekleştirmektedir. Bu kurumların müşterilerinin daha aktif olduğu tablodaki hesap başına işlem hacminden de görülmektedir. Küçük aracı kurumların hesap başına faaliyet gelirleri yıllık 1.217 YTL'yi bulmaktadır.

Ancak, faaliyet giderleri tarafında tablo değişmektedir. Büyük aracı kurumlarda hesap başına faaliyet gideri 530 YTL'de kalırken, esas faaliyet kârı 353 YTL, net kâr ise 300 YTL seviyesinde gerçekleşmektedir. Büyük aracı kurumlar, bir hesaptan ayda ortalama 25 YTL net kâr elde etmektedir.

Orta ölçekli aracı kurumlar, hesap başına yılda 190 YTL esas faaliyet kârı, 195 YTL de net kâr elde etmektedir. Hesap başına aylık ortalama net kâr bu kurumlarda 16 YTL olmaktadır.

Küçük aracı kurumlarda ise, hesap başına faaliyet gideri 1.298 YTL'yi bulmaktadır. Böylece, bu kurumlar esas faaliyetlerinden hesap başına yılda 81 YTL zarar etmektedir. Ancak, faiz gelirleri ile esas faaliyet zararını kapatıp net kâra geçmektedir. Küçük aracı kurumlar bir hesaptan ayda ortalama 3 YTL net kâr elde etmektedir.

Hesap Başına Performans Göstergeleri (YTL)

2005	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Esas Faaliyet Kârı	Net Kâr
Büyük	424,942	429	883	-530	353	300
Orta	1,107,250	814	1,269	-1,079	190	195
Küçük	1,326,672	934	1,217	-1,298	-81	39
Ortalama	546,958	498	947	-630	317	278

Kaynak: TSPAKB

DEĞERLENDİRME

Çalışan Verimliliği Göstergeleri

Kökenlerine göre aracı kurumlar incelendiğinde, banka kökenli aracı kurumlar banka kökenli olmayan kurumlara kıyasla daha yüksek faaliyet geliri elde etmektedirler.

Ortaklık yapılarına göre göstergeler, yabancı aracı kurumlarda gerek aracılık komisyonu, gerekse diğer hizmet gelirleri sayesinde, çalışan başına verimliliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Kamu kurumları ise, yatırım fonu ve portföy yönetimi faaliyetleri sayesinde yüksek gelir ve kâr sağlamıştır.

Ölçeklerine göre aracı kurumlara bakıldığında, büyük aracı kurumların daha verimli çalıştığı gözlenmektedir.

Çalışanların eğitim durumu analizi ise, verimliliği yüksek kurumlarda yüksekokul ve üstü düzeyde eğitilmiş çalışanların ağırlığının diğer kategorilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, banka kökenli aracı kurumlar, yabancı kurumlar ve büyük aracı kurumlarda çalışan başına personel ücret ve giderlerinin de, diğer kategorilere kıyasla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Özetle, çalışan başına verimliliği yüksek kurumlar, eğitilmiş çalışanlar istihdam edip daha yüksek ücret ödemekte, karşılığını da daha yüksek gelir ve kâr olarak almaktadırlar.

Yatırımcı Verimliliği Göstergeleri

Daha ziyade yurtdışı kurumsal yatırımcılara ağırlık veren kurumların hesap başına verimliliğinin daha yüksek gerçekleştiğini göstermektedir.

Kökenlerine göre bakıldığında banka kökenli olmayan aracı kurumların, ortaklık yapılarına göre sınıflandırmada yabancı aracı kurumların, ölçeklerine göre analiz edildiğinde ise büyük aracı kurumların yatırımcı verimliliğinin diğer kategorilere göre daha yüksek gerçekleştiği görülmektedir.

Sermaye Piyasası Verileri

Yurtiçi Tasarrufların Dağılımı				
Milyon YTL	2004	2005	06/2006	%Δ
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	97,407	104,729	102,274	-2.3%
Mevduat	182,762	226,091	263,888	16.7%
Hisse Senedi*	40,616	67,530	65,389	-3.2%
TOPLAM	320,785	398,350	431,551	8.3%
Tahmini Altın Stoku	114,775	131,682	183,814	39.6%
Milyar \$				
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	72.6	78.1	63.8	-18.3%
Mevduat	136.2	168.5	164.6	-2.3%
Hisse Senedi*	30.3	50.3	40.8	-18.9%
TOPLAM	239.0	296.9	269.2	-9.3%
Tahmini Altın Stoku	85.5	98.1	114.7	16.9%

*: Halka açık kısmın piyasa değeri.

Menkul Kıymet Stokları				
Milyon YTL	2004	2005	06/2006	%Δ
Hisse Senedi*	25,186	31,916	37,365	17.1%
Hazine Bonosu/Devlet Tahvili	224,483	244,782	249,085	1.8%
Diğer	2,932	3,991	4,004	0.3%
Toplam	252,601	280,689	290,454	3.5%
Milyar \$				
Hisse Senedi*	18.8	23.8	23.8	0.1%
HB/DT	168.0	182.4	158.7	-13.0%
Diğer	2.2	3.0	2.6	-14.2%
Toplam	189.0	209.2	185.0	-11.5%

*: Toplam nominal değer.

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
Milyon YTL	132,556	218,318	205,070	-6.1%
Milyon \$	98,073	162,814	138,402	-15.0%
Halka Açık Kısmın Piyasa Değeri (Milyon \$)	26,390	50,328	43,902	-12.8%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	26.9%	30.9%	31.7%	2.6%

Halka Açık Şirket Sayısı				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
İMKB'de Kote Şirketler	297	306	319	4.2%
İMKB'de İşlem Gören Şirketler	297	306	318	3.9%

Birincil Halka Arzlar				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
Toplam Hacim (Milyon \$)	481.8	1,802.9	915.0	A.D.
Şirket Sayısı	12	11	14	A.D.

A.D.: Anlamlı değil.

Halka Açık Şirket Karlılığı				
	2003	2004	2005	%Δ
Kar Eden Şirket Sayısı	221	221	227	2.7%
Zarar Eden Şirket Sayısı	64	90	81	-10.0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Bin YTL)	6,499,432	12,117,271	14,055,645	16.0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Bin YTL)	-468,071	-908,564	-3,972,658	337.2%
Toplam Kar/Zarar (Bin YTL)	6,031,361	11,208,707	10,082,986	-10.0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Milyon \$)	4,480	8,521	10,483	23.0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Milyon \$)	-314	-639	-2,963	363.8%
Toplam Kar/Zarar (Milyon \$)	4,166	7,882	7,520	-4.6%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü				
Milyon \$	2004	2005	04/08/2006	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	583	786	620	-21.1%
B Tipi Yatırım Fonları	17,708	20,977	15,387	-26.6%
Borsa Yatırım Fonları	-	40	34	-16.1%
Emeklilik Yatırım Fonları	222	913	1,389	52.1%
Yatırım Ortaklıkları	220	360	249	-30.8%
Gayrimenkul Yat.Ort.	752	1,864	1,304	-30.1%
Risk Sermayesi Yat.Ort.	64	69	65	-5.6%
Toplam	19,548	25,010	19,048	-23.8%
Kurumsal Yatırımcı/GSMH	7.7%	8.3%	5.7%	8.5%

Yatırımcı Sayısı				
	2003	2004	2005	%Δ
Açık Hesap Sayısı	2,077,742	2,177,516	2,390,687	9.8%
Bakiyeli Hesap Sayısı	1,106,752	1,072,663	1,004,551	-6.3%
Bakiyeli Hesap/Toplam Nüfus	1.6%	1.6%	1.6%	0.0%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri				
Milyon \$	2004	2005	06/2006	%Δ
Saklama Bakiyeleri	16,141	33,812	26,789	A.D.
İşlem Hacimleri	37,368	83,275	51,870	A.D.
Net Alışları	1,430	3,989	462	A.D.

A.D.: Anlamalı değil.

TSPAKB Üyeleri				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
Aracı Kurumlar	112	108	106	-1.9%
Bankalar	42	41	41	0.0%
Toplam	154	149	147	-1.3%

Aracı Kuruluşların İşlem Hacimleri				
Milyar \$	2004	2005	06/2006	%Δ
Hisse Senedi Piyasasında				
Aracı Kurum	312	403	274	A.D.
Tahvil/Bono Piyasasında				
Aracı Kurum	650	708	392	A.D.
Banka	2,473	3,163	1,480	A.D.
Tahvil/Bono Piyasası Toplam	3,123	3,871	1,872	A.D.
Toplam İşlem Hacmi	3,435	4,273	2,145	A.D.

A.D.: Anlamalı değil.

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler				
Milyon \$	2004*	2005	03/2006	%Δ
Aktif Toplamı	877.7	1,910.5	2,218.0	16.1%
Özsermaye Toplamı	676.3	1,118.5	1,148.3	2.7%
Net Komisyon Gelirleri	273.8	365.6	120.0	-67.2%
Esas Faaliyet Karı	61.9	225.7	89.6	-60.3%
Net Kar	56.7	203.7	100.2	-50.8%
Personel Sayısı	5,906	5,916	5,939	0.4%
Şubeler	224	234	236	0.9%
İrtibat Bürosu	67	69	66	-4.3%
Acente Şubeleri	4,450	4,406	4,532	2.9%

*Enflasyon ve Konsolide Enflasyon Muhasebesi esasına göre mali tablo hazırlayan 94 kurumun verileri.

İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
İMKB-100	24,972	39,778	36,160	-9.1%
İMKB-100 - En Yüksek	25,106	40,012	48,192	20.4%
İMKB-100 - En Düşük	15,804	22,888	31,492	37.6%
Günlük Ort.İşlem Hacmi (Milyon \$)	593	794	1,036	30.5%

Yurtdışı Borsa Endeksleri				
	2004	2005	04/08/2006	%Δ
Hong Kong Hang Seng	14,230	14,876	16,888	13.5%
Fransa CAC 40	3,821	4,714	5,050	7.1%
Almanya DAX	4,256	5,438	5,747	5.7%
İngiltere FTSE 100	4,820	5,619	5,886	4.8%
S&P 500	1,214	1,249	1,291	3.3%
Japonya Nikkei 225	11,489	16,111	15,499	-3.8%
Nasdaq 100	1,624	1,663	1,535	-7.7%

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 106 aracı kurum ve 41 banka olmak üzere toplam 147 üyesi vardır.

Misyonumuz;

Çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan ve saygınlığına önem veren bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak; sermaye piyasasını geliştirmek ve bu yolla ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmaktır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

T. Metin Ayışık
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Yayın Türü: Yaygın, süreli

sermaye piyasasında gündem, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

tspakb@tspakb.org.tr

Basım: Printcenter

Eski Büyükdere Cad.

Cem Sultan Sok. No:2A

4. Levent 34416 İstanbul

Tel:212-282 41 90

9 77 13048 15543 9

Bu bülten Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu bültende yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.